

DE T.A.C.B. IN DE NUMISMATIEK

Naar aanleiding van het artikel verschenen in "Tijdschrift voor Numismatiek" (1977, nr. 6) van J. Lipkens, "Erkentuikheids- en Herinneringsmedailles van de Textielarbeiderscentrale van België" (T.A.C.B.) (C.O.T.B.), ben ik op zoek gegaan naar deze medailles. Bij nader onderzoek bleken er echter meer medailles te bestaan dan er besproken werden in bovenvermeld artikel. Bovendien heeft het opsporen en natrakkén van mijn aanwinsten mij echter veel verder gebracht dan het zuiver verzamelen van die stukken en worden mijn bevindingen in volgend artikel samengevat.

HISTORIEK

De textielarbeiderscentrale van België is ontstaan in 1857 toen een handvol textielbewerkers uit Gent de grondslag legden van een werklieidersorganisatie van wevers en spinners onder de naam "TEXTIEL SYNDICATEN VAN GENT" met als motto "EENDRACHT MAAKT MACHT". Ze waren de stichters en de voorlopers van de huidige moderne vakbeweging, geboren uit de toen heersende economische en sociale wantoestanden. Ze ontstond uit de ellende, de ontbering, de uitbuiting, de verknechting en alle gemis aan sociale rechtvaardigheid ; dit alles lokte een geest van verzet uit.

Het was in die tijd dat het recht van vereniging door de wet niet toegelaten was en er geen rechten voor de arbeiders bestonden. Zij hadden maar één recht : 14 tot 15 uren daags te werken, in ongezonde en slordige werkplaatsen, tegen een loon dat juist genoeg was om niet van honger om te komen.

De werklieiders in het algemeen, minder geleerd en ontwikkeld dan nu, gaven grotendeels geen gehoor aan de oproep om zich te verenigen. Ze waren verzonken in een poel van slaafse onderdrukking, hadden gebrek aan eergevoel en hadden geen besef van eigenwaarde.

De eerste jaren van de stichtingsdatum der vereniging waren episoden van wanhopig verzet tegen de volksuitbuiting. De leiders werden vervolgd en veroordeeld, velen waren verplicht naar het buitenland uit te wijken.

De talrijke vervolgingen waren slechts een aanmoediging om de strijd steeds harder voort te zetten. De massa werd meer en meer bewust van de noodzakelijkheid zich te verenigen. In het laatste decennium van vorige eeuw kwamen de toen reeds bestaande organisaties tot de overtuiging dat de organisatievorm van hun vakbonden niet geschikt was om met succes de strijd te voeren. Er was te weinig verstandhouding tussen de verschillende textielcentra van het land. Dus voelde men de behoefte solidariteitsbanden tussen de verschillende gewesten nader aan te halen. Zo hield men in 1898 te Brussel het eerste congres der textielbewerkers met afgevaardigden uit alle streken van het land waar textielarbeid bedreven werd.

Het is daar dat de eerste nationale organisatie, later gekend als de "TEXTIELARBEIDERSCENTRALE VAN BELGIË" gesticht werd. Het doel was met de textielarbeiders de strijd in te zetten om de lonen op te voeren tot hetzelfde peil als de andere beroepen.

Na de stichting nam ze haar intrek in "ONS HUIS" gelegen op de Vrijdagsmarkt te Gent, waar zij is uitgegroeid tot een machtige landelijke syndicale organisatie. De T.A.C.B. telde bij haar stichting ongeveer 15 afdelingen welke gezamenlijk 8.000 leden groepeerden. In de jaren 1948-1950 waren er 65 afdelingen met ongeveer 70.000 leden. Heden zijn er nog 45 afdelingen met ongeveer 40.000 leden.

In 1935 werd de zetel van de T.A.C.B. gevestigd in het "TEXTIEL-HUIS", Keizer Karelstraat te Gent. Sedert 1982 is het "TEXTIEL-HUIS" of De Centrale gevestigd in de Opvoedingsstraat te Gent. De T.A.C.B. had bij haar stichting een moeilijke en zware taak te vervullen daar een organisatie van textielarbeiders niet te vergelijken is met deze van gelijk welk ander beroep. Het textielvolk bestond niet alleen uit volwassen mannen maar voor de helft ook uit vrouwen en kinderen. Hier moest de centrale niet alleen de verbetering der lonen en betere werkvoorwaarden afdwingen, maar men was vooral bekommerd om de vrouwen en kinderen.

Er werd ook getracht en gestreden om vooral beschermende maatregelen voor hen te bekomen. Bovendien waren de textielmensen de minst ontwikkelden der loontrekkenden. Hun sociale positie was erbarmelijk. Ze verdienden als textielarbeiders in het algemeen minder en hadden slechtere arbeidsvoorwaarden dan alle andere bedrijven en werden als minderwaardig beschouwd.

Tijdens de 2de wereldoorlog werd de beweging 4 jaar stilgelegd en het TEXTIELHUIS door de Duitsers bezet. Het was moeilijk voor de organisatie naar toch werd er illegaal gewerkt.

Na de oorlog waren alle documenten en archieven verdwenen. Men moest weer vooraf beginnen ...

4 Jaar later bereikte de Centrale opnieuw haar normaal peil. De T.A.C.B. heeft door haar strijd een aanzienlijke rol gespeeld om de koopkracht der textielarbeiders te verhogen.

Nu is de T.A.C.B. een van de vele centrales in het huidige A.B.V.V., dat op zijn beurt ontstond in 1898 uit de samengevoegde beroeps-gemeenschappen en dat destijds beheerd onder de naam : "Syndicale zaken in de schoot van de Werkliedenpartij". Later is daaruit dan de syndicale Commissie ontsproten, en dan de uitgebreidere Commissie waarvan de autonomie bestendig werd ontwikkeld. Na de oorlog ontstond het B.V.V. (Belgisch Vakverbond) dat daarna is veranderd in het : A.B.V.V. (Algemeen Belgisch Vakverbond).

*

*

*

Volgende medailles heb ik tot op heden over de T.A.C.B. gevonden.

1. Vz. **EMIEL MOYSON**
 Buste 3/4 naar rechts ; rechts J. Witterwulghe
- Kz. **TEXTIELARBEIDERSCENTRALE VAN BELGIE**
 Vrije ruimte waarin zich beneden een rechthoekig bordje van 24 op 3 mm bevindt, dit om de naam van de gehuldigde militant of bezoldigde te graveren.
 Onderaan links het merkteken van de uitgeverij (Fisch) rechts (A950).

Silver : 30 mm (met oogje 34 mm).
 Atelier : Fibru-Fisch, Brussel.

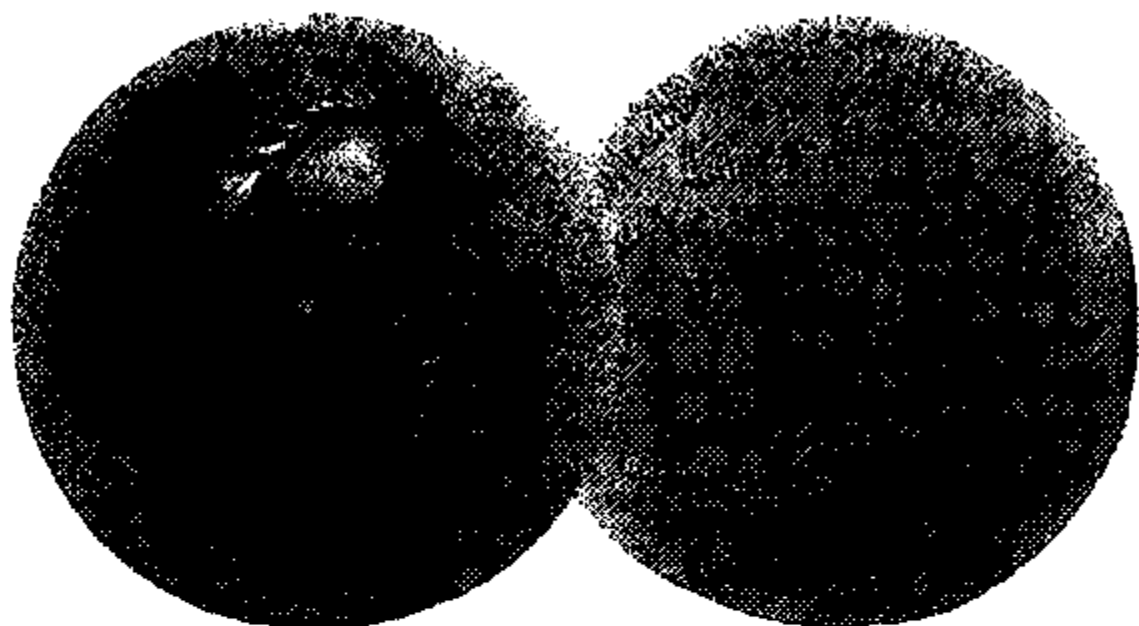
Emiel Moyson werd geboren in 1838 te Gent in een begoede burgerfamilie. Hij offerde alles op voor de strijd door de arbeidersbeweging ingezet, en stelde al zijn begaafdheden ten dienste van het volk. Hij overleed in 1868 op 30-jarige leeftijd te Luik.

In 1889 sloten 19 samengesmolten Gentse mutualiteiten zich aan bij de Belgische Werkliedenpartij onder de naam : Bond Moyson.

Deze medaille wordt voor het eerst geslagen in 1942 (1) en verleend aan haar bezoldigden met 25 jaar dienst, en aan hun militanten die minstens 25 jaar als bestuurslid fungeren in hun afdelingsbestuur. Deze medaille wordt hen overhandigd door de nationale voorzitter. Bij de huldiging wordt hen ook een ereteken van nationale orde opgespeld.

De huldiging heeft steeds plaats tijdens het statutair kongres van de Textielarbeiderscentrale dat om de 3 jaar plaats heeft. Op dit kongres zijn de leden vertegenwoordigd door de militanten (bestuursleden) van de verschillende afdelingen naar rato van 1/250.

2. Vz. **Idem als 1.**
- Kz. **Idem als 1 maar Franstalig : CENTRALE DES OUVRIERS TEXTILES DE BELGIQUE.**

3. Vz. EMIEL MOYSON

Hoofd 3/4 naar rechts, links van de hals : O.Piette.

Kz. Lange de rand : TEXTIELARBEIDERSCENTRALE VAN BELGIE

In het veld : een klos op een lange as waarrond een wiek (lont) gewikkeld is, en de tekst op 3 lijnen :

LA CENTRALE/DES OUVRIERSTEXTILES/DE BELGIQUE . Links van de as in een cirkel TACB, onder de letters A en C

een punt ; rechts van de as in een cirkel COTB, onder de letters O en T een punt. Onder de klos een schiet-spoel. Onderaan : 1898-1948

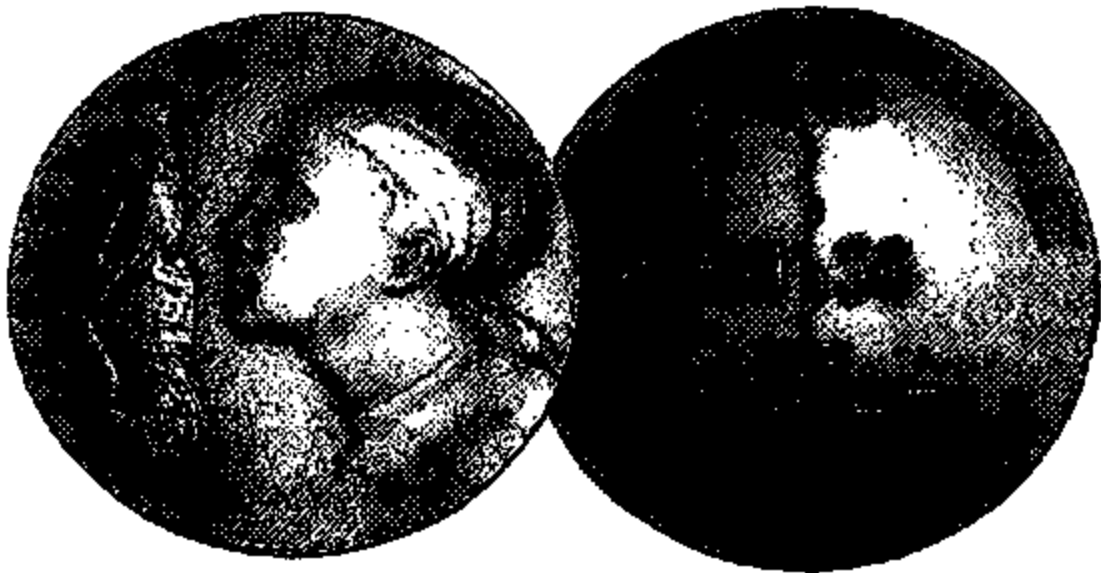
Hier worden zowel de wevers (schiet-spoel) als de spinners (klos met wiek) uitgebeeld.

Bronz : 70 mm, 150 g.

Atelier : Fibru-Fisch, Brussel.

In de Centrale bevindt zich van de voor- en keertzijde een bronzen afgietsel van de ontwerpen van deze medaille met een diameter van 395 mm.

Medaille geslagen naar aanleiding van het 50-jarig bestaan van de Centrale. Deze werd verleend aan de beroepsafdelingen, relaties en genodigden op deze herdenkingsplechtigheden, welke plaatsvonden te Gent in 1948.

4. Vz. Buste naar links van een textielarbeidster, die een kluwen van vlas omhoog steekt en het bekijkt, onderaan links langs de rand : Georg Vindavogel.

Kz. Langs de rand : **TEXTIELARBEIDERSCENTRALE VAN BELGIE
TEXTIELSYNDIKATEN GENT**

In het veld : 1998 ; een klos op een lange as waar rondom een wiel (lont) gewikkeld is, met links en rechts het jaartal : 19 58 ; onder de klos een schietspoel, daaronder 1858

Brons : 70 mm, 150 g, atelier : Fibru-Fisch, Brussel.

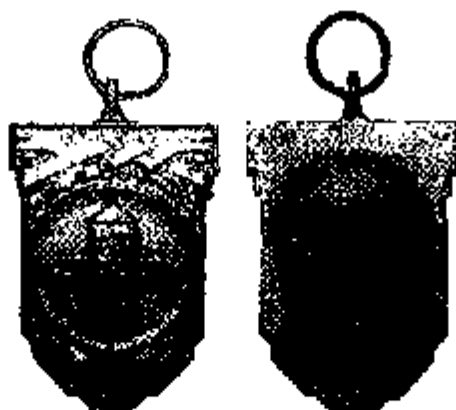
Medaille uitgegeven ter herdenking van het 60-jarig bestaan van de Textielarbeiderscentrale van België, dat tevens samenviel met de 100ste verjaardag van de Gentse textielbond "Eendracht maakt Macht". Zij werd verleend aan personaliteiten, genodigden alsook aan de beroepsafdelingen. Deze herdenking had plaats in de Centrale, toen nog gevestigd in de Keizer Karelstraat, te Gent.

5. Vz. Idem als 4.

Kz. Idem als 4 maar Franstalig : **CENTRALE DES OUVRIERS
TEXTILES DE BELGIQUE / SYNDICATS TEXTILES GANTOIS**

Brons : 70 mm, 150 g, atelier : Fibru-Fisch, Brussel.

In de Centrale bevinden zich de bronzen afgietsels van de ontwerpen van deze medailles met tekst in beide landstalen en met diameter 295 mm.

6. Vz. Bovenaan een tak met eikebladeren met doorheen gekruiste linten, in het midden in een cirkel van 20 mm, het embleem van de Textielarbeiderscentrale van België : een klos met daar omheen een schietspoel en de letters : C O T B Onder de cirkel eikebladeren met de uiteinden van de linten.
- Kz. Blank veld met in een cirkelvorm van 20 mm :
CENTRALE DES OUVRIERS TEXTILES DE BELGIQUE ; binnen deze cirkel op 3 lijnen SECTION REGIONALE/VERVIETOISE/
1906 - 1966

Verzilverd brons: 36 x 23 met oogje : 42 x 23 mm.
Atelier : onbekend.

Medaille uitgegeven door de beroepsafdeling van Verviers naar aanleiding van het 60-jarig bestaan van de afdeling. Niettegenstaande de afdeling Verviers aangesloten is bij de Textielarbeiderscentrale van België heeft deze afdeling een afzonderlijke Collectieve Arbeidsovereenkomst (C.A.O.). Medaille in vaandelvorm.

NOOT

1. Volgens de Centrale zou deze medaille voor het eerst uitgereikt zijn in 1961.

BIBLIOGRAFIE

Tijdschrift voor Numismatiek, 1977, nr. 6.

Gegevens verstrekt door de Textielarbeiderscentrale van België, Opvoedingsstraat 143, 9000 Gent en door de T.A.C.B. Afdeling Dendermonde, Dijkstraat 59.

René VAN BRUSSEL